

Brukerstyrt Personlig Assistent

Kristian Lian
Norges Handikapforbund Trøndelag

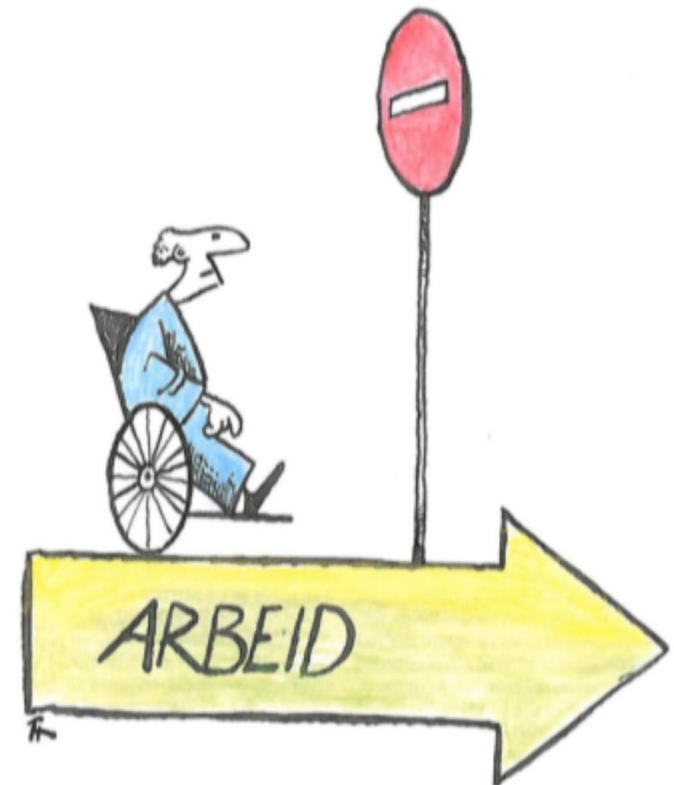
Verktøy for å oppnå likestilling

Det er mange ordninger, tiltak og lover som skal sikre funksjonshemmede likestilling og vern mot diskriminering. Tre av de viktigste er:

Universell utforming

Hjelpemidler

BPA

BPA-ordningen skal bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til og ha en meningsfylt tilværelse i felleskap med andre, *jfr. hol § 1-1 punkt 3.*

BPA er begrunnet i et ønske om å sikre mennesker med stort behov for praktisk bistand til å ta ansvar for eget liv og egen velferd *jmf. Rundskriv Nr. 1-9/2015.*

Ordningen skal bidra til at personer med bistanndsbehov får et aktivt og mest mulig uavhengig liv til tross for funksjonsnedsettelsen *jfr. IS- 2313 Opplæringshåndbok brukerstyrt personlig assistanse BPA*

Personen med behov for assistanse styrer sin egen hverdag og påtar seg arbeidslederansvar for sine assistenter. Arbeidslederen bestemmer innenfor lovens- og vedtakets rammer hva, når, hvor og hvordan assistansen skal brukes.

- Retten til brukerstyrt personlig assistanse er hjemlet i pasient- og brukerrettighetsloven (Pbrl) § 2-1 bokstav d. Rettighetsfesting innebærer at personer med store assistansebehov (over 25 timer i uken) har en individuell BPA-rettighet. For personer med et timebehov mellom 25 og 32 timer i uken, kan rettigheten avslås dersom kommunen dokumenterer vesentlig økt kostnad.
- Personer som har under 25 timer med bistandsbehov i uken, kan likevel søke BPA i henhold til pliktbestemmelsen i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-8.

(Kommunen har plikt til å vurdere søknaden og om dette er den mest hensiktsmessig for deg selv om du ikke kommer innunder rettighetsfestingen. de kan ikke avslå en søknad utelukkende fordi du ikke er innenfor)

Utmåling av timer

Finnes ingen godt standard verktøy for utmåling av timer. Dette fører til veldig ulik saksbehandling fra kommune til kommune.

En person kan oppleve å få halvert antall timer ved flytting til annen kommune.

BPA utvalget skal i desember 2021 levere en NOU om hvordan BPA kan styrkes som likestillingsverktøy og sikre mer lik behandling i hele landet.

Momenter ved utmåling av timer

- Det er forskjell på behov fra person til person
- Noen som søker for første gang vil glemme av viktige «dagligdagse gjøremål»
- Ta høyde for forskjell i behov på vinter og sommer
- Må være dialog om riktig behov. (overføring/sparing)
- Får ikke timer til ferie, men kan spare timer til ferie selv
- Timer til sosial aktivitet – organisasjonsarbeid/politisk arbeid

Typiske gjøremål

Husrengjøring, toalettbesøk, dusjing, lage mat, spise, vaske opp, vaske klær, tørke klær, brette klær, stryke, påkledning, bytte sengetrekk, vaske komfyr/kjøleskap/grill, bytte lyspærer og batteri røykvarsler, vindusvask, pakke inn/ut for reiser, avfroste fryser, klippe plen, måke snø, spyle, male hus, julerengjøring, baking, klargjøring til spesielle begivenheter som bursdagsfest, konfirmasjon osv., kjøre bil, trille rullestol, handling, trening, lege, tannlege, teater/kino, konserter, deltakelse i organisasjoner/foreninger, kurs, besøke venner/familie, leksehjelp, være forelder, politisk aktivitet, dugnad til borettslag og barnas idrettslag osv.
+ organisere BPA ordningen

Hvordan anslå hvor mange timer i året for å måke snø? Det må være rom for uforutsette hendelser.

Blinde Ida får hjelp 12 minutter per uke

Trondheim kommune mener det er nok.

2016: Fikk innvilget 12 minutter hjelp per uke, fem minutter til klesvask og sju til renhold av leiligheten.

BPA-klager til Statsforvalteren

Statsforvalteren i Trøndelag behandlet 30 klagesaker på BPA i 2020

- 13 ble opprettholdt/stadfestet
- 2 ble omgjort
- 15 ble opphevet og sendt tilbake for ny behandling

Makt og avmakt

BPA og praktisk bistand er tjenester som mange er helt avhengig av.

Pasientombudet i Trøndelag opplever at mange føler det er vanskelig å kritisere kommunen i frykt for represalier og få dårligere tjenester.

Det er viktig at kommunen er klar over denne problemstillingen, og legger til rette for god dialog.

Mange ønsker å bruke private leverandører fordi det er ubehagelig og invaderende at kommunen har så stort innsyn i privatlivet.

Velge arbeidsgiver

Det er stort ansvar med å være arbeidsleder og det er viktig å ha god dialog med den man har som arbeidsgiveransvaret (timeplan, vikarer, arbeidsmiljølov)

- Kommunen
- BPA leverandører/aktører
- Arbeidsgiver selv (eget firma)

BPA leverandørene har forskjellig profil og mange har spesialisert seg innenfor egne områder.

Private leverandører

Private leverandører leverte 68 % av vedtakstimer i Norge i 2017

Ca halvparten av kommunene i Trøndelag åpner for dette, enten med konsesjon eller avtaler.

- Har god erfaring og kompetanse om ordningen
- Større mulighet for reell brukerstyring og valg av assistenter (slipper å ta hensyn til kommunal turnus)
- Ingen ekstra kostnad for kommunene

God BPA ordning i Ørland

Norges Handikapforbund Trøndelag anbefaler Ørland kommune å bruke BPA som et likestillingsverktøy.

- God informasjon på kommunes hjemmesider
- Undersøkelse blant brukerne om de er fornøyd med sin ordning
- Åpent informasjonsmøte om BPA i Ørland
 - Sammen med organisasjonene (SAFO/FFO)
- Åpne for private leverandører i tillegg til kommunen.

